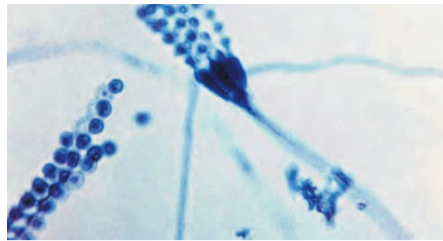
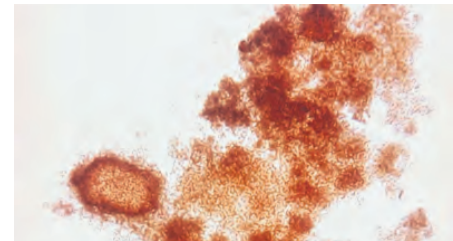
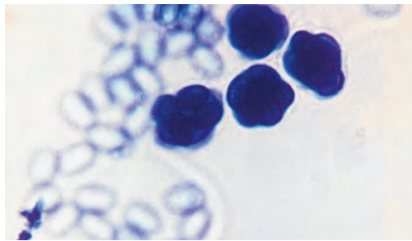


# Ze zijn overal



► Waar veel mensen komen, is het vies ► Is dat echt zo? ► DAG ging testen op Rotterdam CS ► Yuk

MARGOT SMOLENAARS / VERSLAGGEEFSTER ROTTERDAM

Getverderrie - iedere openbaar vervoerreiziger denkt het af en toe. Want: voeten blijven plakken aan de vloer. Vingers glibberen over vette trapleuningen. Hangen boven de wc in de Frankrijk-pose omdat de bril zo smerig is. Bijna op je bek gaan over een klodder fluim. En dan dat plakkerige gevoel bij het intoetsen van de pincode.

Duizenden vingers, voeten, billen en tientallen duivenpootjes gaan je dagelijks voor op het station. Dat dat bij elkaar goed is voor miljoenen bacillen en schimmels, kan iedereen bedenken. Maar, hoe is het werkelijk gesteld met de hygiëne van openbare plekken in Nederland? DAG nam de proef op de som op station Rotterdam Centraal en liet door onderzoeksbureau Biolab uit Barendrecht vijf monsters nemen van misschien wel de vijf smerigste plekken: de trapleuning, de kaartjesautomaat, de toonbank van een snackbar, de vloer en de wc-bril. Meest opmerkelijke resultaat: de wc-bril is nog viezer dan de vloer.

Het tijdschrift *Service Management* onderzoekt al jaren op rij de Nederlandse toiletten. En concludeert al net zolang dat openbare toiletten steeds smeriger worden. In warenhuizen, tuincentra en bouwmarkten is zelfs geen enkel toilet schoon. Mensen met smetvrees voelen zich ook niet thuis op wc's in de horeca, ziekenhuizen of op Schiphol. Gek genoeg maakt het jaarlijkse onderzoek van Service Management geen melding van toiletten op treinstations.

Het is maandagochtend, elf uur, en al de helft van de dagelijkse 93 duizend reizigers hebben Rotterdam Centraal al gepasseerd. Onderzoeker Jaouad Kassrioui is bezig met het nemen van het eerste contactmonster. De trapleuning naast de roltrap richting perron 9 is als eerste aan de beurt. Een horde forensen kan hem maar net ontwijken.

Het nemen van een monster gaat als volgt: in een petrischaaltje zit een voe-



Rotterdam CS, 23 mei De toiletten zijn nog viezer dan de vloer. FOTO RIES VAN WENDEL DE JOODEHH

## Word ik nu ziek?

Van bacteriën en schimmels worden mensen doorgaans niet ziek. Van hele hoge hoeveelheden kun je toch last krijgen. Maar wat krijg je van wat? De meest voorkomende bacteriën heten **staphylococcus en micrococcus**. Ze behoren tot de huidflora, wat wil zeggen dat de mens ze zelf afscheidt. Ze kunnen irritatie aan de slijmvliezen, neus en ogen veroorzaken. De schimmels **aspergillus en penicillium** groeien op voedselresten. Ze kunnen infecties aan huid, ogen, neus en luchtwegen veroorzaken, net als een allergische reactie.



'De wereld zit vol met bacteriën en schimmels. Daar kan een mens best tegen.'

Roel Coutinho, van centrum voor Infectieziektenbestrijding

dingsbodem. Die wordt tegen het oppervlak gedrukt en later in het laboratorium op kweek gezet. Als er bacteriën, schimmels of gisten in zitten, gaan ze groeien. De hoeveelheid 'kolonievormende eenheden' is een graadmeter: is het wel of niet schoon?

De rubberen trapleuning voelt koud aan en is een beetje plakkerig. Na vijf dagen op kweek levert het monster een hoeveelheid van 26 bacteriën en dertig schimmels. Als Biolab-adviseur Ivo Somford later belt

om uit te leggen wat dat betekent, volgt een ingewikkeld verhaal over grenswaarden. De crux: was dit op een kantoor gemeten, dan had het schoonmaakbedrijf ervan langs gekregen. 'Op kantoren mogen nergens meer dan vijftig bacteriën en schimmels voorkomen.'

Monster nummer twee komt van de kaartjesautomaat met touchscreen in de stationshal. Een reiziger vraagt wat Kassrioui aan het doen is: 'Is het veilig?', vraagt hij. Dat is pas over vijf dagen te zeggen, maar de automaat is op zijn minst beduidend schoner dan de leuning van de roltrap. 'Negen bacteriën en 25 schimmels op scherm en pinknoppen.'

Gek genoeg is de vloer vlakbij nog

veel schoner, met zeven bacteriën en 21 schimmels. Maar om nou te zeggen dat die schoon oogt...

NS-woordvoester De Boer reageert wat zuinig op de resultaten: 'Hartstikke goed, hoor, dat zaken onderzocht worden. Jammer dat er niet meer openbare gelegenheden zijn bezocht.'

Schoonmaken, benadrukt De Boer, is een serieuze aangelegenheid voor de NS. Dat moet ook wel: iedere dag laten alle OV-reizigers bij elkaar 13 duizend volle vuilniszakken achter. Dat is een voetbalveld vol rommel. Vierhonderd schoonmakers poetsen dagelijks op de 74 grootste stations voor én tijdens de ochtend- en avondspits de treinen en stations. 'We zijn erg gefocust op het schoonhouden van onze stations. En we doen het goed. Al twee jaar geeft 54 procent van NS-klanten een zeven of hoger aan het werk van de NS-schoonmakers.'

De toonbank van een snackbar lijkt om elf uur 's ochtends een toonbeeld van reinheid. Toch wordt de medewerkster behoorlijk zenuwachtig als ze het petrischaaltje ziet. 'Waar is dit goed voor?', vraagt ze terwijl ze de manager belt. De oogst blijkt mee te vallen: negen bacteriën en acht schimmels. Lang niet genoeg om gevaarlijk voor de gezondheid te zijn, zegt adviseur Somford later. Maar het benadert de grenswaarde van maximaal tien schimmels uit de strenge hygiënerichtlijn voor de horeca. Opvallend is dat over de hele linie in het station een grote hoeveelheid schimmels voorkomt. 'Dat lijkt vreemd, ja', beaamt Biolab-adviseur Somford. 'Schimmels ontstaan uit voedselresten, en met zoveel mensen verwacht je toch meer huidflora. Maar als je bijvoorbeeld een appel hebt gegeten, blijft daarvan iets achter in je hand. Die resten blijven plak-

ken aan alles wat je daarna aanraakt.' Dan het *pièce de résistance*: de wc in de stationshal. Er hangt een penetrante chloorlucht. De wc-dame incasseert vijftig eurocent voor ieder bezoek. Pot, bril en klep zien er al niet schoon uit. En uiterlijk bedriegt in dit geval niet: de bacteriën groeien in het petrischaaltje uit de pan. 'Monster overgroeit. Bacteriën niet te tellen', staat in het eindrapport te lezen. 'Dat is uitzonderlijk. We komen het zelden tegen. Dus daar zou ik maar niet gaan zitten', reageert adviseur Somford. Wat zegt dit alles over de gezondheidsrisico's? 'Helemaal niks', zegt Roel Coutinho, directeur van het landelijk centrum voor Infectieziektenbestrijding. 'Monsters nemen is een zinloze aangelegenheid. Bacteriën en schimmels zijn overal en zijn meestal onschadelijk voor de mens. De vraag moet zijn: is het zichtbaar schoon? Als dat het geval is, is er niks aan de hand.'

## Het kan nog viezer: waterflesjes

Lekker Nederlands: een flesje water kopen en het dan eindeloos bijvullen. Dat is misschien economisch, maar leidt tot smerige toestanden. Dat blijkt uit onderzoek van *Kassa*, het consumentenprogramma van de Vara. Daar lieten ze 66 flesjes water, in gebruik bij medewerkers van Casema, op kweek zetten. Microbioloog Rijkelt Beumer onderzocht de flesjes op aantallen enterobacteriën, beter bekend als de poepbacterie. Het resultaat: in drie flesjes zaten meer dan duizend poepbacteriën per milliliter. In het drinkwater van koeien mogen hoogstens honderd poepbacteriën per milliliter zitten. *Kassa* liet ook de kiemgetallen onder-

zoeken. Die geven aan hoe het zit met de kwaliteit van het water. In meer dan de helft van de flesjes was het kiemgetal hoger dan honderdduizend per milliliter. Dat is vergelijkbaar met slootwater. De bacteriën belanden in de flesjes omdat de meeste mensen ze zonder nadenken aan hun mond blijven zetten. Veel drinkers wassen hun flesjes niet af en doen wekenlang met één exemplaar. Flesjesfans kunnen beter een bekertje gebruiken, of hun flesje af en toe schoonmaken met afwasmiddel. Van de gevonden bacteriën worden mensen niet ziek: ze komen immers uit de eigen mond. Maar smerig is het wel.

Advertentie

**WIN MEET & GREET** INCLUSIEF 2 KAARTEN! SMS 'PINKPOP' NAAR 7585